

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

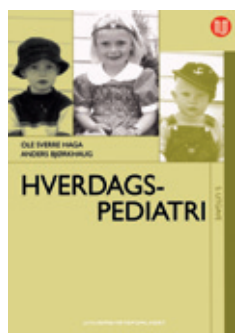
God hverdagspediatri

Haga OS, Bjørkhaug A.

Hverdagspediatri

5. utg. 478 s, tab, ill. Oslo: Universitetsforlaget, 2009. Pris NOK 449

ISBN 978-82-15-01430-2



Målgruppen er alle leger som arbeider med barn, både turnusleger, allmennleger og dessuten helsesøstre. Dette er ikke en systematisk lærebok i tradisjonell forstand, men retter seg mest mot praktisk behandling av for-

skjellige sykdommer og tilstander som er dårlig dekket i andre bøker.

Jeg har selv vært i pediatrien i snart 30 år, og i halvparten av tiden har jeg brukt de tidligere utgavene av Ole Sverre Hagas *Hverdagspediatri*. Første utgave kom i 1995. Spesielt har jeg hatt nytte av kapitlene om enurese/enkoprese/obstipasjon, som er skrevet slik at også foreldrene har hatt stor nytte av å lese dem. Jeg har vist den siste utgaven til medisinstudenter på sjette året i Tromsø, og de er enige med meg; den skal de ha når de går ut i turnus. Vi har ikke satt den opp som pensum i pediatri i Tromsø, men som tilleggslitteratur til en vanlig lærebok.

Boken starter med et kapittel om akutt syke barn, deretter om møtet med pasient og foreldre. Her er det klare råd om å ta foreldrene på alvor, noe som vi kan skrive under på er lurt. Dersom vi skal si at dette symptomet ikke er noe å bry seg om, så skal vi forklare hvorfor det ikke er farlig. Et viktig poeng er at vi skal konsentrere oss om barnet og familien og i mindre grad se på dataskjermen.

Etter et mindre kapittel om prøvetaking er det et stort kapittel på nesten 80 sider om generelle emner, som feber, dehydrering, spiseproblemer, astma/allergi, adipositas osv. Her er det mye å lære for alle, og dette kapitlet er hovedgrunnen til at helsepersonell, uavhengig av tidligere erfaring, bør ha boken tilgjengelig.

De resterende kapitlene er mer tradisjonelt oppbygd.

Layouten er meget tiltalende. Teksten er

ellers lett å lese og bør gi kunnskap til målgruppen, men også til alle andre ansatte i helsevesenet som arbeider med barn.

Jeg fant mange gode poenger som jeg vil anvende i min egen praksis og i undervisning av kolleger, sykepleiere og studenter.

Trond Flægstad

Barneavdelingen

Universitetssykehuset Nord-Norge

Den perverterte kultur

Ehrenreich B.

Livets lyse sider

Hvordan den hemningsløse dyrkelsen av positiv tenkning har underminert Amerika. 237 s. Oslo:

Forlaget Oktober, 2010. Pris NOK 349

ISBN 978-82-495-0709-2



Forfatteren er amerikaner med bakgrunn i fysikk, biologi og helsehistorie, men har siden 1970-årene arbeidet som journalist. Hun har forfattet flere essays og er også oversatt til norsk.

I denne boken tar hun for seg et

moderne fenomen som særlig har bredt om seg i USA. Utgangspunktet er forfatterens eget møte med lykkefilosofien da hun selv fikk diagnosen brystkreft for ti år siden. Hun ironiserer over «positiv tenkning»-filosofien som gjennom de siste par tiårene har erstattet kritisk tenkning og alminnelig sunn fornuft, ikke bare innen forretningsverdenen.

Det begynte på mange vis med Mary Baker Eddy (1821–1910) som grunnla Christian Science. Kjernen i hennes lære var at det ikke finnes noen materiell verden, bare tanke, sjel, ånd og kjærlighet. Verden er ikke det farlige stedet vi forestiller oss, tvertimot er et forråd med overflod som er gitt oss av en velvillig guddom.

Hundre år senere «grunnla» psykologen Martin Seligman, som til og med ble president i den amerikanske psykologforeningen, den positive psykologien. Pessimisme og angst er nyttige levninger fra en

farlig fortid med rovdyr og hungersnød.

Men i dag er det nok til alle, og enhver misnøye kan rettes ved hjelp av riktige selvhjelpsteknikker. Det er menneskenes egne feil hvis det går dem ille. Når bedrifter legges ned og folk blir oppsagt, er det ikke bedriften, systemet eller konjunkturerne som kan klandres.

Man skulle tro at amerikanerne som er føret med en slik positiv ideologi, er lykkelike, men de blir slått av både dansker, nederlendere, østerrikerne og til og med av innesluttete finner. Og hvem har brukt mest antidepressiver? Ingen har heller høyere prosentandel av befolkningen i fengsel enn amerikanerne, det måtte være russerne.

Senkapitalismen eller forbrukerkapitalismen er på linje med den positive tenkningsfilosofien idet den oppmuntrer til flere biler, større boliger, flere fjernsynsapparater, flere hytter – du fortjener det og kan få det om du anstrenger deg litt. Den positive tenkningen har også gjort nytte for seg som apologi for en råere markedsøkonomi, mener forfatteren. Den som tenker positivt, har ingen unnskyldning for ikke å lykkes. Positiv tenkning får en til å fornekte virkeligheten og akseptere ulykken med godt humør og klandre seg selv for ens skjebne.

Det var tegn som syntes å innvarsle 11. september 2001, og det var tegn som innvarslet dagens finanskrise. Men forestillingen om en usårbar nasjon og en stadig voksende økonomi hindret tanken på at det verste kunne skje. Positiv tenkning innbefatter jo evnen til å avfeie foruroligende nyheter.

Det er ikke alltid greit for pasienter med alvorlige sykdommer å leve i en slik positiv kultur. Forfatteren siterer en pasient som sa: «Jeg vet jeg må være positiv hele tiden og at det er den eneste måten å overvinne kreften på – men det er så vanskelig å få det til. Jeg vet at hvis jeg blir nedfor eller redd eller opprørt, får jeg svulsten til å vokse fortere og at jeg har forkortet livet mitt.»

I 1980-årene begynte næringslivet å bruke idrettstrener som talere på bedriftsforsamlinger for å få innpodet en vinnerinnstilling. En hel coachingindustri har siden vokst frem i 1990-årene, ikke bare innenfor idretten. Mot svimlende honorarer kan en karriere- eller livscoach hjelpe deg til å komme over de pessimistiske tankene som hemmer din fremgang.

I dag finnes det ingen unnskyldning for å bli sittende fast i pessimismens hengemyr. For vi har mange som kan hjelpe deg med

å fremme positiv tenkning. Du kan bli coachet privat, du kan delta på seminarer og høre på en motivasjonstaler som kan få deg til å tro at arbeidsledigheten gir deg nye muligheter. Som bedriftsleder kan du hyre inn et coachingbyrå som kan kurere den giftige atmosfæren som ofte oppstår etter nedbemanning, og for å motivere de gjenværende kan man hyre inn et «teambuilding-byrå».

Utviklingen har gått så langt at til og med kirker og universiteter er blitt bedrifter som satser på bedriftsøkonomer som ledere. Selvsagt ikke i Norge, men i Amerika. En absolutt leseverdig bok.

Einar Kringle
Psykiatrisk institutt
Universitetet i Oslo

Rikholdig bok om personlighet

Evang A.
Utvikling, personlighet og borderline
408 s, tab, ill. Oslo: Cappelen Akademisk, 2010.
Pris NOK 498
ISBN 978-82-02-31621-1



Utvikling, personlighet og borderline av Anders Evang kom første gang ut i 1986. Dette er femte reviderte utgave. Det er således i utgangspunktet en bok som er godt etablert innenfor utdanning i psykisk helsevern.

I teksten setter man søkelyset på borderline (emosjonelt ustabil) personlighetsforstyrrelse. I tillegg er det en bred omtale av psykoanalytisk egopsykologi, utviklingspsykologi og generelle sider ved personlighetsforstyrrelser. Evangs beskrivelse av fagfeltet byr på mange perspektiver og mye faktakunnskap, og boken er oppdatert på det meste. Dialektisk atferdsterapi er imidlertid litt stemoderlig behandlet, og kapitlet om medikamentell behandling refererer for det meste til amerikanske retningslinjer fra 2001. Nyere engelske retningslinjer (NICE 2009) for behandling av borderline personlighetsforstyrrelse burde nok vært omtalt.

Denne nye utgaven har inkludert tre kapitler med nytt stoff om nevrobiologi, tilknytning, mentaliseringsteori og mentaliseringsbasert behandling. Dette er prisverdig. Den første egopsykologisk funderte delen henger imidlertid litt dårlig sammen med den siste mentaliseringsbaserte delen. For den historisk bevisste leser er denne spriken

interessant idet den viser hvor mye fagfeltet har utviklet seg i disse 24 årene mellom første og seneste utgave. For nybegynneren kan dette virke forvirrende. Hva er det som «gjelder»? Første eller siste del? Uansett er boken så rikholdig at den fortsatt har relevans for studenter og fagfolk i psykisk helsevern.

Sigmund Karterud
Avdeling for personlighetspsykiatri
Oslo universitetssykehus, Ullevål

Godt om trygdepidemiologi

Flaten TP, Brage S, Ihlebæk C, red.
Trygdepidemiologi
234 s, tab, ill. Trondheim: Tidsskriftet Norsk epidemiologi utgitt av Norsk forening for epidemiologi, 2009. Pris (sendes til medlemmer)
ISSN 0803-2491



Indholdet af Norsk Epidemiologi, tema «Trygdepidemiologi», er en bred vifte af forskningsartikler fra forskellige forskningsdiscipliner og forskningstraditioner, både interventionsforskning og forløbsforskning, alt under et felles begreb; «trygdepidemiologi».

Indholdet henvender sig til alle der interesserer sig for velfærdsstatens sikkerhetssnet og dets kompleksitet. Resultatene af artiklerne på både sygefravær og uføreydelser m.m. er høytaktuelle. I den offentlige debat er der mange modsatrettede interesser og informasjonen. Her er dette temanummer om velfærdsydelser, årsager og kausale sammenhænge en sand gave. Resultatene er uhyre viktige, dels for at der kan tages beslutninger på en solid faglig baggrund, og dels kan resultatene bidrage til at aflive sejlivede myter i både den faglige og den offentlige debat.

Med indholdet i mente, er dette tema relevant for en stor målgruppe, ikke bare for forskere, men også for praktikere og beslutningstagere. Hvis det er forfatterens intensjon at ramme bredt, så har de ramt godt. Indholdet er brugbart for mange, og samtidig gir det forskjellige artikler bud på problematikker om velfærdsydelser set fra forskjellige vinkler. Formen er genkjenkelig og overskuelig. Det indholdsmessige sprogbruk varierer afhængig af bidragsyder, og det er okay, dog kunne valg af sproget været standardiseret, fx artikler på norsk og så summary på engelsk eller omvendt. At

det ikke er det sidste, kan jeg kun beklage i forhold til et internasjonalt perspektiv, idet jeg vurderer at norsk trygdepidemiologi også har stor interesse for forskere i andre lande.

Skulle dette tema være på engelsk, er jeg dog i tvivl om hvad trygdepidemiologi skal oversettes til! Det er ikke kun når begrebet skal oversettes, der kan også være et forståelsesproblem i forhold afgrænsningen; er trygdepidemiologi forskjellig fra den generelle definition af epidemiologi? Eller er det en undergruppe af det nogen kalder socialempidemiologi? Det er en akademisk diskussion der bliver interessant at følge. Samlet vurderer jeg, at dette tema om trygdepidemiologi er et gavmildt bidrag til epidemiologien uafhængig af hvor det passer ind. Gæstereaktørene har gjort et stort arbejde sammen med forfatterne af de enkelte artikler, og lavet et solidt bud på hvad trygdepidemiologien er og kan bidrage med i den faglige og offentlige debat.

Ved at Norsk epidemiologi har valgt temaet trygdepidemiologi, håber jeg ikke at ringen er sluttet som redaktørene skriver i deres forord, tværtimod håber jeg, at dette vil åpne op for meget mere af denne slags.

Merete Labriola
International research institute of Stavanger (IRIS)

Fin introduksjon til rettspsykiatri

Rosenqvist R.
Rettspsykiatri
En introduksjon. 145 s. Oslo: Universitetsforlaget, 2009. Pris NOK 269
ISBN 978-82-15-01290-2



Rettspsykiatri er et fagfelt i utvikling her til lands. Selv om de grunnleggende prinsippene altoverveiende er uendrede, impliserer ny lovgivning en ny praksis. Et åpenbart eksempel er at straffeloven § 39 er forandret, ved at sikring er

erstattet med en ordning som tilsier at lov-brytere kan idømmes forvaring eller tvunget psykisk helsevern.

En kortfattet introduksjon til dagens norske rettspsykiatri må derfor hilses velkommen. Forfatteren bør være godt kvalifisert: Hun er spesialist i psykiatri og mangeårig overlege ved regional sikkerhetsavdeling, og hun har erfaring fra Den rettsmedisinske kommisjon. I forordet heter det at boken